

Σπίτι μου, σπιτάκι μου και σπιτοκαλυβάκι μου

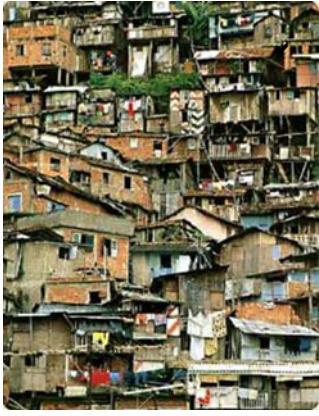
Το θεωρούμε αυτονόητο, ότι «όλοι έχουμε ένα κεραμίδι πάνω από το κεφάλι μας», αλλά δεν είναι. Στην Ελλάδα μόνο οι άστεγοι υπολογίζονται από 17.000 έως 20.000, ενώ σε όλο τον κόσμο φτάνουν τους 100.000.000 (σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ για το 2005). Κάθε χρόνο στις ΗΠΑ υπολογίζεται ότι για κάποιο διάστημα της ζωής τους θα βρεθούν χωρίς σπίτι 3,5 εκατομμύρια άτομα.

Ψυχροί αριθμοί, έντονα συναισθήματα.

Μερικές φορές οι αριθμοί φωνάζουν δυνατότερα από τις λέξεις:

- ✓ 1,37 εκατομμύρια από το συνολικό αριθμό αστέγων στις ΗΠΑ είναι παιδιά κάτω των 18 ετών. Το 40% είναι οικογένειες με παιδιά (Πηγή: International Journal of Psychosocial Research, 2008).
- ✓ 3,5 δισ. ευρώ είναι ο προϋπολογισμός των κρατικών υπηρεσιών υποστήριξης αστέγων στον Καναδά.
- ✓ 6,6 εκατομμύρια είναι ο αριθμός των κατοικιών που χρειάζεται η Βραζιλία για να εξαλειφθεί οριστικά το φαινόμενο των αστέγων. Αυτή τη στιγμή εκατοντάδες χιλιάδες άστεγοι ζουν σε φαβέλες, κάτω από γέφυρες, σε πλατείες ή σε ερειπωμένα (και επικίνδυνα) κτίρια (Πηγή: επίσημη απογραφή της Βραζιλίας, 2000).
- ✓ Πάνω από 10.000 άστεγοι στο Σάο Πάολο ζουν στους δρόμους, τις πλατείες, τα νεκροταφεία και κάτω από τις γέφυρες της πόλης (Πηγή: Ίδρυμα Οικονομικών Ερευνών της Βραζιλίας, 2003).
- ✓ 1 στους 4 άστεγους της Μεγάλης Βρετανίας είναι πρώην στρατιωτικός (Πηγή: Sir Oswald Stoll Foundation).
- ✓ Το προσδόκιμο ζωής ενός άστεγου στην Μεγάλη Βρετανία είναι 42 χρόνια, την ώρα που ο εθνικός μέσος όρος είναι 74 για τους άνδρες και 79 για τις γυναίκες. Οι άστεγοι των Βρετανικών Νήσων έχουν χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής από τους κατοίκους της Αιθιοπίας και της Δημοκρατίας του Κονγκό (Πηγή: "Still Dying for a Home" - Crisis, 1996).
- ✓ Στη Μεγάλη Βρετανία 10.459 άνθρωποι κοιμούνται στους δρόμους, ενώ 98.750 είναι ο αριθμός των οικογενειών που ζουν σε πρόχειρα καταλύματα. (Πηγή: Department of Communities and Local Government, 2005).
- ✓ Η Μεγάλη Βρετανία έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά αστέγων στην Ευρώπη. Υπολογίζεται ότι 4 στα 1.000 άτομα είναι άστεγα (Πηγή: Homeless Pages, 2004).
- ✓ 1 εκατ. άνθρωποι στη Γαλλία είναι επισήμως άστεγοι. 100.000 από αυτούς ζουν στο δρόμο (Πηγή: «Τα Παιδιά του Δον Κιχώτη», 2007).
- ✓ Υπολογίζεται ότι το 2001 το 91,1% του αστικού πληθυσμού του Μαλάουϊ ζούσε σε παραπήγματα (Πηγή: Homeless International).
- ✓ Ο αριθμός των αστέγων στη Σομαλία ξεπερνάει το 1 εκατ. (Πηγή: Υπηρεσία Προσφύγων του ΟΗΕ, 2007).
- ✓ 78 εκατομμύρια ήταν ο αριθμός των αστέγων στην Ινδία το 2003. Σήμερα αναμένεται να έχει αυξηθεί δραματικά (Action Aid, 2003).
- ✓ 100.000 είναι ο αριθμός των αστέγων που κοιμούνται στους δρόμους της Αυστραλίας κάθε βράδυ (Πηγή: Αυστραλιανή Στατιστική Υπηρεσία).
- ✓ 82 εκατομμύρια είναι ο πληθυσμός των Φιλιππίνων, εκ των οποίων το 40% ζει σε παραγκουπόλεις (Πηγή: Homeless International, 2008).
- ✓ Το 63% των αστέγων γυναικών της Μεγάλης Βρετανίας έχει πέσει θύμα οικογενειακής βίας. Το 40% έχει πέσει θύμα σεξουαλικής βίας (Πηγή: Homeless Link, 2007).

Σήμερα οι άστεγοι που έχουν πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελούν το 11% του συνολικού αριθμού (Πηγή: ΤΑ ΝΕΑ).

Εκατομμύρια άνθρωποι στον αναπτυσσόμενο κόσμο ζουν σε φαβέλες και παραγκουπόλεις, σε άθλιες συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας. Η μαζική αστικοποίηση και η φτώχεια συνδέονται με τη δημιουργία αυτών των γκέτο στις παρυφές των πόλεων. Στο Καράκας της Βενεζουέλας (5 εκατομμύρια κάτοικοι), για παράδειγμα, τα 2/3 του πληθυσμού ζούνε σε παραγκουπόλεις. Χωρίς πρόβλεψη των περιβαλλοντικών συνθηκών, οι πόλεις αυτές συχνά κινδυνεύουν από φυσικές καταστροφές (κατολισθήσεις, πλημμύρες κ.ά.) και μεταδιδόμενες ασθένειες λόγω έλλειψης υποδομών υγιεινής.

Όπως δείχνουν τα στοιχεία, το πρόβλημα δε γνωρίζει σύνορα. Αντίθετα, στις χώρες του λεγόμενου «ανεπτυγμένου»

γέφυρες, στα

► Ποιες νομίζετε ότι είναι οι αιτίες της αύξησης των αστέγων σε όλο τον κόσμο;

► Κάντε μια έρευνα για την κατάρρευση της αγοράς ακινήτων στις ΗΠΑ το 2007, μετά από την οποία πολλοί δανειολήπτες στεγαστικών δανείων δεν μπόρεσαν να πληρώσουν τα χρέη τους στις τράπεζες και έχασαν τα σπίτια τους. Πώς λειτουργούσε το σύστημα των στεγαστικών δανείων; Ποιος κέρδισε και ποιος έχασε από αυτή την υπόθεση;

► Κάντε μια έρευνα για τον τρόπο με τον οποίο διαφημίζουν οι τράπεζες τα στεγαστικά δάνεια. Σε ποιες επιθυμίες των καταναλωτών απευθύνονται; Πώς παρουσιάζεται το όνειρο του ιδιόκτητου σπιτιού; Πώς παρουσιάζεται η διαδικασία λήψης και εξόφλησης του δανείου; Πώς προστατεύεται (ή δεν προστατεύεται) ο καταναλωτής από το να αναλάβει μεγαλύτερες υποχρεώσεις από αυτές στις οποίες μπορεί να ανταπεξέλθει;

► Συζητήστε τι θα ήσασταν έτοιμοι να θυσιάσετε για να αποκτήσετε το δικό σας σπίτι και τι όχι; (Πολλές ώρες εργασίας, άγχος εξόφλησης δόσεων, έξοδα για ψυχαγωγία κλπ). Πότε η πραγματοποίηση ενός ονείρου καταλήγει σκαλαβιά;

► Ερευνήστε το οικιστικό πρόβλημα των πόλεων της Ελλάδας σε σχέση με τις περιόδους πίεσης για εξασφάλιση στέγης (Μικρασιατική Καταστροφή και πρόσφυγες, μαζική εγκατάλειψη της υπαίθρου και αστικοποίηση κλπ). Ερευνήστε γειτονίες στην πόλη σας που σχετίζονται με το θέμα (π.χ. προσφυγικά, γειτονίες Ελλήνων μεταναστών, π.χ. Αναφιώτικα, ή ξένων μεταναστών). Τι λύσεις δόθηκαν στο πρόβλημα της στέγης και τι συνθήκες διαβίωσης επικρατούν; Ποιες ομάδες εντάχθηκαν πιο ομαλά στον οικιστικό ιστό; Για ποιους λόγους;

► Ερευνήστε τις λύσεις για κατοικίες χαμηλού κόστους που προτείνουν επώνυμοι αρχιτέκτονες και πολεοδόμοι στο πρόβλημα της ανάγκης για μαζική εξασφάλιση φτηνής στέγης (προσφύγων, μεταναστών, θυμάτων φυσικών καταστροφών κλπ). Ερευνήστε τις εφήμερες κατασκευές του αρχιτέκτονα Σιγκέρου Μπαν.

► Ερευνήστε περιοδικά διακόσμησης και "home design". Τι είδους σπίτια προβάλλουν; Τι είδους αξίες προβάλλουν (και επιβάλλουν) μέσα από τις φωτογραφίες, τις διαφημίσεις και τα κείμενά τους;

► Ερευνήστε το εμβληματικό σπίτι του Ροδάκη στην Αίγινα. Τι είδους αξίες προβάλλει;

► Ερευνήστε πώς μπορεί να συμβάλει η φιλοσοφία του «πράσινου σπιτιού» και της μείωσης του οικολογικού αποτυπώματος ενός σπιτιού στο πρόβλημα της φτώχειας και της εξασφάλισης στέγης.

► Ερευνήστε τις συνθήκες που αναγκάζουν τους ανθρώπους του αναπτυσσόμενου κόσμου να μεταναστεύσουν στις πόλεις και να ζήσουν σε παραγκουπόλεις.

Με τον σύγχρονο μεσαία περιέπεσαν σε

δεν είναι τόσο νομίζουμε. Η μεταβολή της γεγονός, μόνο που (αποκλειστικά) θέμα

► Οι μετανάστες που έρχονται στην Ελλάδα γιατί οδηγούνται σε αυτή τη λύση; Ποιες είναι οι συνθήκες διαβίωσης τους; Πάρτε συνεντεύξεις από συμμαθητές σας/παιδιά μεταναστών.

► Δείτε την ταινία Slumdog Millionaire και συζητήστε στην τάξη για τα ζητήματα που θίγει και τις συνθήκες διαβίωσης στις παραγκουπόλεις. Τι σας έκανε περισσότερο εντύπωση;

κόσμου κρύβονται, μέσα σε χαρτόκουτα, κάτω από πάρκα και στις υπόγειες στοές του μετρό, χιλιάδες ιστορίες ανθρώπων που έμειναν άστεγοι,

αποδεικνύοντας ότι ο κόσμος μας έχει πολύ δρόμο ακόμη να διανύσει για να εξαλείψει την αδικία, τη φτώχεια και

τη βία. Δίπλα στη λαμπερή βιτρίνα ενός

κοσμηματοπωλείου μπορεί να κοιμάται σε ένα χαρτόκουτο μια πρώην υπάλληλός του.

όρο «νεοάστεγοι» νοούνται οι άστεγοι, που προέρχονται από στρώματα, διαθέτουν μόρφωση και κατάσταση φτώχειας. Γιατί το πρόβλημα μακριά όσο «αιφνίδια τύχης» είναι δεν είναι τύχης.

